

דרך אגדה

ביטאון המרכז להוראת האגדה
מכללת אפרתה

יב

מוקדש לזכרה של ד"ר לאה חובב

עורכים

ד"ר סיגלית רוזמריין, פרופ' שולמית אליצור, ד"ר שלמה גליקסברג

תשע"ג

אפרתה – המכללה האקדמית לחינוך
ירושלים

©

כל הזכויות שמורות למכללת אפרתה, המכללה האקדמית לחינוך

הוצאת מכללת אפרתה, רח' בן יפונה 17

ירושלים 9110201

מס' טל' 02-6717744, מס' פקס' 02-6738660

דוא"ל: efrata@efrata.ac.il

מסת"ב: 2-11-7234-965-978

ועדת המערכת

ד"ר צבי גסטוירט, ד"ר יהודית הנשקה, הרב ד"ר אבי וולפיש,
פרופ' אפרים חזן, ד"ר גבריאל חיים כהן, פרופ' חיים מיליקובסקי,
ד"ר מרדכי סבתו, ד"ר ציון עוקשי, פרופ' רלה קושלובסקי,
פרופ' ישראל רוזנסון, פרופ' מיכאל רוזנק,
פרופ' אביגדור שנאן

עריכה לשונית

ד"ר סיגלית רוזמריין, רכזת פרסומי המכללה

תוכן העניינים

	פתח דבר	
8.....	שולמית אליצור	אָמִי, לֹאֵה חוֹבֵב: צִוּיֵי דֶרֶךְ.....
12.....	חני פרנק	סוֹף הַדֶּרֶךְ: דְּבָרִים לְזִכֵּר סַבְתָּא.....
17.....		ד"ר לֹאֵה חוֹבֵב – רִשִׁימַת פְּרִסוּמִים.....
23.....	ישראל אליצור	וְיִסַּע לֹוט מִקְדֵם' – הֵיבַט חֲדָשׁ מִתּוֹךְ עֵינֵן ב'מַעֲשֵׂה אַבוֹת סִימָן לְבָנִים'.....
33.....	אברהם גרוסמן	שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה מִיּוֹדוֹת.....
47.....	אדמיאל קוסמן	לְטַעֲמֵי צִירוּפּוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ לַעֲבוּדַת הַמִּקְדָּשׁ – פְּרַקְטִיקָה, סִימְבּוֹלִיקָה, מִיתוֹס, מֵאֲגִיָּה וְאַנְתְּרופוֹלוגִיָּה.....
95.....	גילה וכמן	קוּוּיִם לְדַמּוֹתָו הַמְדַרְשִׁית שֶׁל גִּיחְזִי.....
129.....	אליהו שי	חֲבִיבִין יִיסוּרִין.....
145.....	יפה זלכה	מַגְמוֹת עֵרִיכָה כַּמְסַפְרוֹת אֶת הַסִּיפּוֹר הַבְּלִתִּי כְּתוּב – עֵינֵן בַּהֲלַכָּה וּבֵאֲגָדָה בְּסוּגִיָּה אַחַת בִּירוּשָׁלַיִם.....
161.....	עזריה בייטנר	שׁוֹרֵת דְּרָשׁוֹת כְּסִיפּוֹר.....
183.....	ישראל חזני	עַל דְּרָשָׁה גְנוּסְטִית בּוִיקְרָא רַבָּה.....
213.....	תמר מאיר	חֲסִיד, חֲסִידָה וּמְרַגְלִית – סִיפּוֹר רַשְׁב"ח וְאַשְׁתּוֹ בַּמְדַרְשׁ רוֹת רַבָּה ג, ד.....
241.....	ישראל רוזנסון	מַעֲשִׂים בְּכִינֵרַת וּבְסִבִּיבְתָה – קוּבֶץ אֲגָדוֹת וּפּוֹלְמוֹסִים בְּרֵאֵי הַמְּקוֹם.....
267.....	בנימין אליצור	מְפּוֹרַעֲנוֹת לְנַחֲמָה – מְנַהֲגֵי הַקְּרִיאָה וְהַהֲפָטָרָה הַקְּדוּמִים בְּשַׁבְּתוֹת הַפּוֹרַעֲנוֹת וְהַנַּחֲמָה וּבַתְּשַׁעָּה בָּאָב.....
283.....	שולמית אליצור	מִבֵּית מְדַרְשָׁם שֶׁל פִּיטִינֵנו הַקְּדוּמִים.....
309.....	עדן הכהן	וְעֵתָה לְמָה אֲמוֹת': טִיעוּנֵי מֹשֶׁה כְּנֶגֶד גְּזֵרַת מוֹתוֹ בְּפִיט זוֹלַת שֶׁל ר' שְׁלֵמָה סוֹלִימָן אֶלְסַנְג'אַרִי לְשַׁבַּת 'זוֹאֵת הַבְּרַכָּה'.....
323.....	שרה כהן	חֲנָה וּשְׁבַעַת בְּנִיָּה.....
355.....	ציון עוקשי	תְּשׁוּבַת ה'בְּרִק'.....
367.....	רחלי עופר	גְּלִגּוּלֵי דַמּוֹתֵן שֶׁל רַחֵל וְלֹאֵה בְּשִׁירָה הָעֵבְרִית הַחֲדָשָׁה – אַינְטֶר־טַקְסוֹאֲלִיוֹת וּמַגְדֵּר.....

רשימת המשתתפים בחוברת

האקדמיה ללשון העברית	ד"ר בנימין אליצור
הישיבה הגבוהה 'אור עציון'	ישראל אליצור
האוניברסיטה העברית	פרופ' שולמית אליצור
חיפה	ד"ר עזריה בייטנר
האוניברסיטה העברית	פרופ' אברהם גרוסמן
האוניברסיטה העברית ומכון שכטר למדעי היהדות	ד"ר גילה וכמן
מכללת אפרתה	ד"ר יפה זלכה
ירושלים	ישראל חזני
מכללת הרצוג	ד"ר עדן הכהן
המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה על שם עזרא פליישר	ד"ר שרה כהן
מכללת אפרתה ומכללת גבעת ושינגטון	ד"ר תמר מאיר
מכללת אפרתה ומכללת הרצוג	ד"ר רחל עופר
מכללת אפרתה	ד"ר ציון עוקשי
המחלקה למדעי הדתות באוניברסיטת פוסטרם	פרופ' אדמיאל קוסמן
והמכון להכשרת רבנים על שם גייגר, ברלין	
מכללת אפרתה	פרופ' ישראל רוזנסון
אוניברסיטת בר אילן	אליהו שי

פתח דבר

קובץ המאמרים המוגש בזאת לקורא מביא לידי ביטוי מגוון נושאים וסוגיות המשקפים נקודות מבט שונות על אגדות חז"ל. האגדות נבחנות מהיבטים שונים של עולם האגדה: היבטים היסטוריים, היבטים לשוניים, היבטים ספרותיים ועוד.

אנו מבקשים להודות לכותבים ולכותבות שהקדישו מזמנם ומרצם, ועמלו עמנו בשיפור מאמריהם לקראת העלאתם על מכבש הדפוס; ללקטורים שעמלו רבות בבדיקת המאמרים שהגיעו למערכת, ובשיפורם של אלו שהתקבלו על ידם לפרסום; וכמובן לפרופ' שולמית אליצור, העורכת האורחת, שעמלה עמנו בגיבושו של קובץ זה.

קובץ זה מוגש לזכרה של ד"ר לאה חובב ז"ל.

ד"ר חובב הייתה מעמודי התווך של המכללה; פשיטא שהייתה מורה ותיקה, משפיעה ומוערכת; ברור שכל מי שהיה קשור לאפרתה הכיר את לאה ואת מעמדה בסמינר שהפך למכללה; אין צורך לומר מה רבה ועמוקה הייתה השפעתה על תלמידותיה, סטודנטיות המכללה. לאה חובב הייתה הרבה מעבר לכך! היא משתייכת ל'זן' נדיר של מורי מופת המעמידים תלמידים הרבה ותורמים לעיצובו של מוסד. קובץ מאמרים זה הוא תודה צנועה לחוב שמכללת אפרתה חבה לד"ר לאה חובב.

אני מקווים שבאמצעות גיליון זה של דרך אגדה יהיה בידינו להוסיף ולתרום להיכרות עם האגדה ולהבנת מקומה בספרות חז"ל, וכן ליישומה ביצירה ובחינוך.

העורכים